

Muzyczny portret braci ks. Jana (1870–1911) i Aleksandra (1879–1911) Żukowskich w świetle zachowanych pieśni religijnych

Streszczenie: Niniejszy artykuł przybliża sylwetki dwóch braci Żukowskich: ks. Jana (1870–1911) i Aleksandra (1879–1911), pochodzących z polskiej, katolickiej rodziny pielęgnującej tradycje narodowe. Wychowani w domu, w którym rozbrzmiewała muzyka (ich ojciec był organistą kościelnym), sami zaczęli nie tylko muzykować, ale także tworzyć proste utwory religijne. Artykuł przybliża zachowaną i odnalezioną ich twórczość. W kontekście muzycznym i semantycznym zostały omówione następujące kompozycje ks. Jana: *Adoro Te devote*, *Matko pomocy nieustającej*, *Modlitwa do Boga-Rodzicy* op. 5, *O Chryste* op. 14 oraz jeden utwór Aleksandra pt. *Ratuj Maryo*.

Słowa kluczowe: Jan Żukowski, Aleksander Żukowski, Otton Mieczysław Żukowski, pieśń religijna, patriotyzm

A Musical Portrait of the Brothers Fr. Jan (1870–1911) and Aleksander (1879–1911) Żukowski in the Light of the Surviving Religious Songs

Abstract: This article presents the profiles of the two Żukowski brothers, Fr. Jan (1870–1911) and Aleksander (1879–1911), who came from a Polish Catholic family that nurtured national traditions. Brought up in a home where music resounded (their father was a church organist), they began not only to make music, but also to create simple religious pieces. The article presents the preserved and discovered works of these artists. In the musical and semantic context, Fr Jan's compositions *Adoro Te devote*, *Mother of Perpetual Help*, *Prayer to God-Parent* op. 5, and *O Christ* op. 14, as well as one piece by Aleksander entitled *Save Mary*, are examined.

Keywords: Jan Żukowski, Aleksander Żukowski, Otton Mieczysław Żukowski, religious song, patriotism

Wstęp

Od kilku już lat nazwisko Żukowski obecne jest w polskim piśmiennictwie i wiąże się z osobą Ottona Mieczysława (1867–1942) – kompozytora, publicysty i patrioty. Jego twórczość znalazła wyraz zarówno w publikacjach (Kaczorowski 2011; 2014; 2016; 2017; 2020), jak i nagraniach płytowych¹.

Jednakże dorobek jego dwóch młodszych braci: Jana (1870–1911) i Aleksandra (1879–1911) to wciąż swoista *terra incognita*. Owszem, w 2022 roku ukazał się artykuł o zachowanych mszach ks. Jana, który stał się jednocześnie przyczynkiem do przedstawienia tej postaci w szerszym aspekcie jego działalności kapłańskiej i duszpasterskiej (Kaczorowski 2022). Jednak gdy chodzi o Aleksandra, to wydaje się, że niniejsza publikacja jest pierwszą próbą przybliżenia jego życia i twórczości w polskim piśmiennictwie.

W tak zarysowanym kontekście mieści się cel niniejszego artykułu, którym będzie próba stworzenia muzycznego obrazu obu braci na podstawie zachowanego i dostępnego materiału źródłowego.

Aby zamierzony cel zrealizować, na początku zostaną przywołane najważniejsze fakty z życia ks. Jana i Aleksandra. Następnie omówione będą zachowane po nich pieśni w aspekcie muzycznym oraz semantycznym. Wskazane także zostaną płyty CD, na których zarejestrowano ich twórczość.

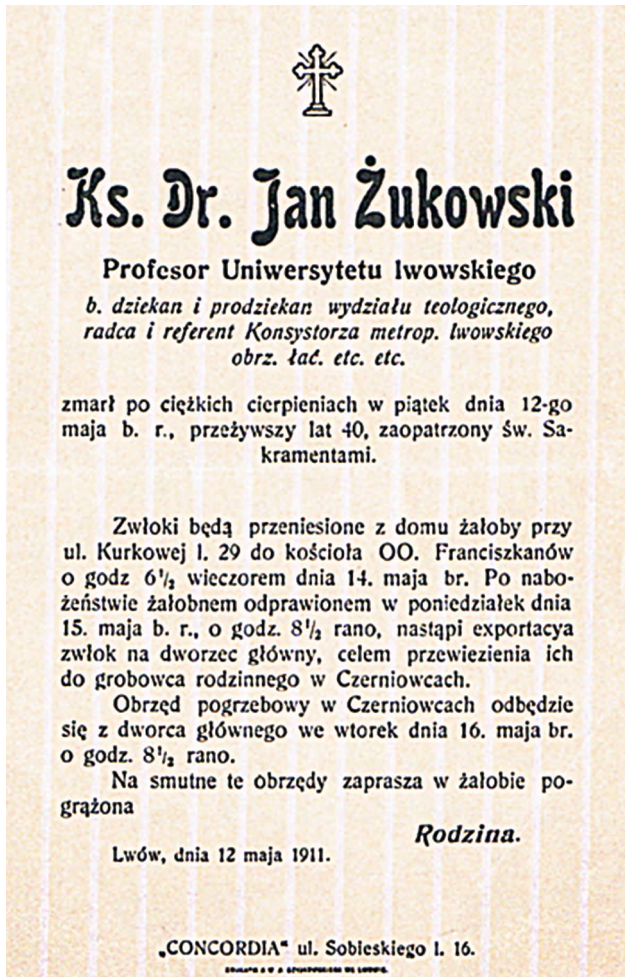
1. Życie ks. Jana i Aleksandra

Rodzicami obu braci był Józef (1842–1910) i Teresa z domu Kozłowska (1844–1904). O Józefie wiadomo, że przez całe swoje dorosłe życie pełnił posługę organisty w Bełzie, Gródku Jagiellońskim, a następnie do końca życia w Czerniowcach. Nie zachowały się jednak żadne informacje dotyczące jego wykształcenia muzycznego. Jego żona zaś, matka jedenaściorga dzieci, najpewniej zajmowała się domem. To niewątpliwie klimat domu rodzinnego miał decydujący wpływ na wychowanie, wykształcenie i postawę dzieci. Spośród dziewięciorga dzieci, które przeżyły, dwóch synów zostało kapłanami: ks. Jan (1870–1911) i ks. Stanisław (1881–1935), zaś jedna z córek, Amalia (1886–1957) wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi (Kaczorowski 2020, 7).

Tym, co niewątpliwie wywarło wpływ na kształtowanie właściwych postaw dzieci Józefa i Teresy, była żywa i dojrzała wiara katolicka, spleciona w istotny sposób z pielęgnowaniem polskości i ducha narodowego w trudnych czasach zaborów i austriackiej germanizacji.

¹ Odnaleziona twórczość O.M. Żukowskiego została zarejestrowana i wydana w firmie fonograficznej Acte Préalable w ramach dwóch cykli: *Otton Mieczysław Żukowski. Opera omnia religiosa* oraz *Otton Mieczysław Żukowski. Opera omnia saecularia*. Zob. <https://acteprealable.com/> [data dostępu: 17.08.2023].

Celem przypomnienia najważniejszych faktów z życia ks. Jana (27 maja 1870 – 12 maja 1911) warto odnotować, że w 1889 roku rozpoczął on studia filozoficzno-teologiczne w Lwowie, które kontynuował w Innsbrucku. W 1893 roku przyjął święcenia kapłańskie. Po powrocie do macierzystej archidiecezji lwowskiej został skierowany do pracy jako wikariusz w Bukowinie, a następnie pełnił funkcję prefekta studiów w seminarium we Lwowie. Po obronie pracy doktorskiej związał się z Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu Lwowskiego, gdzie wykładał teologię dogmatyczną, pełniąc jednocześnie funkcje akademickie (Kaczorowski 2022, 121–122).

Fot. 1. Klepsydra informująca o pogrzebie śp. ks. Jana Żukowskiego

Niewiele z kolei można napisać o Aleksandrze Kazimierzu. Znane są jedynie dokładne lata jego życia: 25 czerwca 1879 – 11 lutego 1911. Wiadomo również, że był kompozytorem². Nic również nie można stwierdzić o wykształceniu muzycznym obu braci. Brakuje informacji na ten temat. Domniemywać jedynie można, że wychowywani w domu rodzinnym, w którym obecna była muzyka, obaj bracia chłonęli ją, otrzymując niezbędne podstawy od swego ojca.

2. Zachowana twórczość muzyczna obu braci

Wśród zachowanej twórczości Jana Żukowskiego udało się odnaleźć sześć utworów. Są to:

- *Missa in honorem Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis*,
- *Msza* op. 22 (Kaczorowski 2022),
- duet *Adoro Te devote*,
- duet *Matko pomocy nieustającej*,
- duet *Modlitwa do Boga-Rodzicy* op. 5,
- duet *O Chryste* op. 14.

Na podstawie powyższego wykazu widać, że tylko trzy utwory posiadają opus, z których najwyższy to 22. Można więc stwierdzić, że „przynajmniej tyle utworów skomponował ks. Jan Żukowski” (Kaczorowski 2022, 122).

Z kolei po Aleksandrze zachowało się pięć drobnych utworów fortepianowych oraz jeden religijny - duet wokalny *Ratuj Maryo*. Jedno z jego dzieł oznaczone jest opusem 20, co również jest dowodem na to, że skomponował więcej utworów.

3. Prezentacja materiału źródłowego

Wszystkie omawiane utwory zostały wydane drukiem staraniem Ottona Mieczysława Żukowskiego, który był pomysłodawcą i redaktorem dziesięciu zeszytów pt. „Śpiewy kościelne w układzie na jeden, dwa i cztery głosy mieszane z towarzyszeniem organów lub harmonium”³. Na stronach tytułowych znajduje się również informacja: „Nakład i własność autora. Skład główny w księgarni T. Gieszczykiewicza, dawniej A. Piwarski i Ska, Kraków, św. Jana 3”. Niestety, żaden z zeszytów nie informuje o roku wydania.

Partia wokalna utworów została określona jako *Głos I* i *Głos II*, którym akompaniują organy. Jedynie w *Modlitwie do Boga-Rodzicy* instrument towarzyszący określono jako „harmonium lub organy”.

² Na podstawie relacji Zofii Bajdy, której ojcem był Jan Bolesław Żukowski – najmłodszy syn Ottona Mieczysława Żukowskiego. Zob. Kaczorowski 2020.

³ Autor artykułu jest w posiadaniu wszystkich zeszytów *Śpiewów kościelnych*.

Poniższa tabela zawiera podstawowe informacje o omawianych pieśniach: podaje numer zeszytu „Śpiewów kościelnych”, w którym dany utwór został wydany oraz zakres stron, autora warstwy literackiej, liczbę zwrotek oraz liczbę taktów.

Tabela 1. Podstawowe informacje o pieśniach

L.p.	Tytuł pieśni	Nr zeszytu	Strony	Autor słów	Liczba zwrotek	Liczba taktów
JAN ŻUKOWSKI						
1	<i>Adoro Te devote</i>	V	9–11	Św. Tomasz z Akwinu	3	73
2	<i>Matko pomocy nieustającej</i>	IV	4–5	nieznany	3	48
3	<i>Modlitwa do Boga-Rodzicy</i>	I	10–11	Juliusz Słowacki	1	31
4	<i>O Chryste</i>	I	5	nieznany	2	36
ALEKSANDER ŻUKOWSKI						
5	<i>Ratuj Maryo</i>	V	6–7	nieznany	2	41

Źródło: badania własne

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można stwierdzić, że prezentowane utwory są kompozycjami o niewielkich rozmiarach, mającymi zaledwie kilkadziesiąt taktów każdy.

Kolejna tabela prezentuje najważniejsze wybrane elementy dzieła muzycznego, będące „tworzywem” omawianych pieśni.

Tabela 2. Wybrane elementy dzieła muzycznego w poszczególnych pieśniach

L.p.	Tytuł pieśni	Metrum	Tonacja	Tempo	Ambitus głosów wokalnych
JAN ŻUKOWSKI					
1	<i>Adoro Te devote</i>	C	As-dur	Adagio	es ¹ -f ² c ¹ -des ²
2	<i>Matko pomocy nieustającej</i>	2/4	e-moll	Lento	h-fis ² a-a ¹
3	<i>Modlitwa do Boga-Rodzicy</i>	C	c-moll	Adagio	c ¹ -es ² g-as ¹
4	<i>O Chryste</i>	C	b-moll	Lento	d ¹ -f ² b-d ²
ALEKSANDER ŻUKOWSKI					
5	<i>Ratuj Maryo (duet)</i>	C	f-moll	Andante	f ¹ -f ² b-des ²

Źródło: badania własne

Powyższa tabela pokazuje, że Żukowscy w swych utworach stosują metrum dwudzielne. Najczęstszą postacią jest C (w trzech przypadkach) oraz 2/4 (użyte tylko raz). W kontekście zastosowanych tonacji – to tylko pierwsza pieśń *Adoro Te devote* została skomponowana w tonacji durowej – As-dur; pozostałe utwory – zapewne ze względu na poruszaną w nich tematykę – zostały napisane w tonacjach molowych. Z tego też powodu kompozytorzy proponują użycie raczej wolnych i spokojnych temp. Są to: *adagio*, *lento* i *andante*.

Tworząc zaś linie melodyczne dla dwóch głosów wokalnych (wykonywanych solo lub przez chór) Żukowscy nie wykraczają poza skale. Tworzone przez nich melodie kształtowane są w tzw. średnicy głosu wysokiego oraz niższego.

Tabela 3. Budowa pieśni braci Żukowskich

L.p.	Tytuł pieśni	Budowa utworu
JAN ŻUKOWSKI		
1	<i>Adoro Te devote</i>	Część A, takty 1–8 Część B, takty 9–18, 19–28 (repetycja) Część C, takty 29–36 Część A', takty 37–44 Część A'', takty 45–54 Coda, takty 55–73
2	<i>Matko pomocy nieustającej</i>	Część A, takty 1–16 Część B, solo, takty 17–32 Część C, takty 33–48
3	<i>Modlitwa do Boga-Rodzicy</i>	Wstęp organowy, takty 1–6 Część A, takty 7–14 Łącznik organowy, takty 14–15 Część B, takty 16–25 Coda, takty 26–31
4	<i>O Chryste</i>	Wstęp organowy, takty 1–4 Część A, takty 5–12 Część B, takty 13–20 Repetycja części A i B, takty 21–36
ALEKSANDER ŻUKOWSKI		
5	<i>Ratuj Maryo</i>	Wstęp organowy, takty 1–3 Część A, takty 4–17 Łącznik organowy, takty 18–21 Część B, takty 22–41

Źródło: badania własne

Powyższa tabela ukazuje budowę poszczególnych pieśni. O wyodrębnieniu wewnętrznych części w każdym z utworów zdecydowały między innymi następujące kryteria:

- potraktowanie tekstu literackiego: podział tekstu na zwrotki, powtarzanie wybranych wersów (wszystkie pieśni),
- zmiany tonacyjne (pieśń *Adoro Te devote*, od taktu 9 zmiana trybu na molowy – f-moll),

- różnice w kształtowaniu dwugłosowej linii melodycznej (pieśń *Adoro Te devote*, część A – część B),
- zmiany harmoniczne wynikające z zaplanowanego przebiegu poszczególnych melodii (wszystkie pieśni),
- cezurę oddzielającą części pieśni, oznaczone pauzami bądź fermatą,
- sugestia dotycząca zmiany tempa (*più mosso* w pieśni *Adoro Te devote*, od taktu 29) i powrót to *Tempo I* (od taktu 37),
- zmiana charakteru utworu w *codzie* (*Adoro Te devote*, od taktu 55),
- wyodrębnienie środkowej części jako części przeznaczonej do wykonania przez głos solowy (*Matko pomocy nieustającej*, od taktu 17),
- wstęp organowy (*Modlitwa do Boga-Rodzicy, O Chryste*) i łącznik organowy (*Modlitwa do Boga-Rodzicy*, od taktu 14).

W kontekście towarzyszącego głosom wokalnym akompaniamentu organowego trzeba stwierdzić, że partia instrumentalna zasadniczo jest tożsama z tą częścią partytury, która prezentuje głosy wokalne. Zawsze jednak pojawia się nowy element w postaci harmonicznego podłoża akordów. Interującym przykładem jest pieśń *Matko pomocy nieustającej*, w której kompozytor dodatkowo w sposób figuracyjny potraktował partię organów, dopełniając ją licznymi dźwiękami przejściowymi.

The image shows a musical score for the hymn "Matko pomocy nieustającej" (Takt 1-12). The score is in G major and 4/4 time, marked "Lento". It features a vocal line (Głos I. II.) and an organ accompaniment (Organy). The lyrics are: "Na - tku po - mo - cy nie - u - sta - ją - czej spój - rzy - xwy - ży - ty na dxi - egi Two, co znaj - bied - niej - szej pła - czu do - li - ty". The organ part is marked "sf legato". The composer is identified as "Ks. dr. Jan Zakowakl." in the top right corner.

Przykład nutowy 1. Pieśń *Matko pomocy nieustającej*, takty 1–12

Na przykładzie części A pieśni *Matko pomocy nieustającej* warto w tym miejscu przyrzeć się stosowanej przez kompozytora harmonii. Utwór napisany jest w tonacji e-moll. Głównymi akordami są akordy tworzące triadę harmoniczną, czyli: molowa tonika, molowa subdominanta oraz dominanta. Trzy razy pojawia się też molowa dominanta, a spośród akordów pobocznych można wymienić: ${}^{\circ}T_{III}$, ${}^{\circ}D_{VII}$ oraz ${}^{\circ}S_{II}^7$.

W omawianej części nie następują modulacje do innych tonacji. Pojawiają się za to wtrącone dominanty do akordów głównych bądź pobocznych. I tak:

- w taktach 3 i 4 („na raz”) pojawia się dominanta wtrącona (akord D-dur⁷) do ${}^{\circ}T_{III}$ (akord G-dur),
- w takcie 5 pojawia się dominanta wtrącona (akord E-dur⁷) do ${}^{\circ}S$ (akord a-moll),
- raz jeszcze w takcie 5 pojawia się to samo zjawisko, z tym, że molowa subdominanta jest już w takcie 6,
- w takcie 7 ponownie pojawia się wtrącona dominanta (akord D-dur⁷) do ${}^{\circ}T_{III}$ (akord G-dur, takt 8),
- w taktach 9 i 10 pojawia się wtrącona dominanta (akord Fis-dur⁷) do molowej dominanty tonacji głównej (akord h-moll, takt 11).

4. Warstwa semantyczna omawianych utworów

Warstwa semantyczna pierwszego utworu zatytułowanego *Adoro Te devote* przypisywana jest św. Tomaszowi z Akwinu. Ks. Żukowski wykorzystał pierwszą i dwie ostatnie zwrotki tego eucharystycznego łacińskiego hymnu, który jest uwielbieniem Boga ukrytego pod postacią chleba. W żarliwej modlitwie podmiot liryczny prosi Boga, aby swe dzieci „utwierdzał w wierze”, przywrócił im utraconą niewinność oraz „oddalił grzechów brud”. Obecny pod „zasłoną” Jezus może wypełnić pragnienia ludzkich serc, aby móc kiedyś w wieczności oglądać Jego oblicze twarzą w twarz.

Kolejne dwie pieśni w warstwie semantycznej skierowane są do Matki Bożej. W pierwszym utworze, niewiadomego autorstwa, Maryja jawi się człowiekowi jako nieustająca pomoc. To do Niej kierowane są prośby od tych, którym dzieje się krzywda i pozostają w „płaczu dolinie”. W prostocie swych serc ludzie kierują błaganiami, aby „ból i krzyże” mężnie znosić i w łasce wytrwać do końca życia.

Kolejny utwór to *Modlitwa do Boga-Rodzicy* będący częścią *Hymnu* napisanego przez Juliusza Słowackiego podczas powstania listopadowego w 1830 roku. W swej warstwie semantycznej pieśń ta jest wołaniem i gorliwą modlitwą o wolność i niepodległość Polski, rozdartej pomiędzy trzech zaborców. Do Bożej Rodzicielki skierowana jest prośba, aby usłyszała wołanie ludzi, którym „wolności bije dzwon” i zaniósła je „przed Boga tron”.

Ostatnia pieśń nosi tytuł *O Chryste*. Autor warstwy poetyckiej pozostaje nieznanym. Podmiot liryczny zwraca się w modlitwie do cierpiącego Syna Bożego, aby wejrzał na

tych, którzy tu, na ziemi, na „łez pełnej dolinie”, wciąż cierpią; są biedni, nieszczęśliwi, osamotnieni i zdradzeni. W takiej sytuacji tylko Bóg może obdarzyć ludzkość „jasnym promieniem wiary”.

5. Utwory braci Żukowskich na płytach CD

Wszystkie odnalezione i zachowane utwory zarówno ks. Jana, jak i Aleksandra Żukowskich zostały zarejestrowane na płytach CD w firmie fonograficznej Acte Préalable.

Poniższa tabela zawiera podstawowe informacje o nagraniach (numer utworu na płycie, wykonawców oraz czas trwania utworu).

Tabela 4. Omawiane utwory na płytach CD

L.p.	Tytuł utworu	Nr utworu na płycie	Wykonawcy	Czas trwania utworu
Jan Żukowski, seria <i>Opera omnia religiosa 8. Otton Mieczysław Żukowski and his brothers</i> (rok wydania: 2017, numer katalogowy: AP0392).				
1	<i>Adoro Te devote</i>	24	Marta Wróblewska – sopran, Beata Koska – mezzosopran, Ewa Rytel – organy	3'36
2	<i>Matko pomocy nieustającej</i>	1	Beata Koska – mezzosopran, Robert Kaczorowski – baryton, Ewa Rytel – organy	2'26
3	<i>Modlitwa do Boga-Rodzicy</i>	10	Kameralny Chór Mieszany <i>Duc in altum</i> , Beata Śnieg – dyrygent, Ewa Rytel – organy	2'47
4	<i>O Chryste</i>	20	Kameralny Chór Mieszany <i>Duc in altum</i> , Beata Śnieg – dyrygent, Ewa Rytel – organy	3'04
Aleksander Żukowski, seria <i>Opera omnia religiosa 7. Otton Mieczysław Żukowski and his brothers</i> (rok wydania: 2017, numer katalogowy: AP0391).				
5	<i>Ratuj Maryo</i>	14	Beata Koska – mezzosopran, Robert Kaczorowski – baryton, Ewa Rytel – organy	2'33

Zakończenie

Podjęty w niniejszym artykule problem, którego celem było zapoznanie z zachowaną twórczością muzyczną ks. Jana i Aleksandra Żukowskich upoważnia do sformułowania następujących wniosków:

- obaj bracia pochodzili z polskiej, katolickiej rodziny, w której z całą świadomością pielęgnowano wartości chrześcijańskie,
- to właśnie w domu rodzinnym oraz w kościele parafialnym Jan i Aleksander od najmłodszych lat mieli kontakt z muzyką. To tu słyszeli muzykującego ojca, który był organistą, oraz – być może – starszego brata Ottona Mieczysława,
- wychowani w domu o silnych tradycjach narodowych, tak jak ich ojciec i starszy brat, również zaczęli komponować „muzykę do tekstów w języku ojczystym”, aby w ten sposób „umacniać polskość w czasach narzuconej przez zaborców austriackich germanizacji” (Kaczorowski 2022, 131),
- zachowane utwory braci Żukowskich, choć niewielkie w rozmiarach, noszą znamiona oryginalności w kształtowaniu języka muzycznego, który ze względu na ich krótkie życie nie mógł niestety w pełni się rozwinąć,
- utwory braci Żukowskich stają się pięknym przykładem postawy ludzi, którzy swoją aktywnością służyli Panu Bogu oraz sprawie polskiej, która mocno leżała im na sercu.

Bibliografia

Źródła

Archiwum autora

Utwory ks. Jana i Aleksandra Żukowskich.

Internet

Strona internetowa Acte Préalable: <https://acteprealable.com/> [data dostępu: 17.08.2023].

Literatura

Kaczorowski, R. 2011. *Pieśni maryjne Ottona Mieczysława Żukowskiego*. Pelplin: Wydawnictwo „Bernardinum”.

Kaczorowski, R. 2014. Pieśni ku czci Matki Bożej Ottona Mieczysława Żukowskiego oraz ich miejsce w literaturze wokalne. W: R. Minkiewicz (red.), *Musica Vocale. Sacrum i profanum w muzyce wokalne – studium przypadku*. Gdańsk: Wydawnictwo Akademii Muzycznej w Gdańsku, 59–73.

Kaczorowski, R. 2016. Zachowane msze Ottona Mieczysława Żukowskiego jako przejaw troski o polskość. Zagadnienia semantyczne i muzyczne. *Studia Gdańskie*, 38, 101–121.

Kaczorowski, R. 2017. Siedem pieśni religijnych Ottona Mieczysława Żukowskiego (1867–1942) w kontekście zagadnień semantycznych i muzycznych. *Poznańskie Studia Teologiczne*, 31, 259–274.

Kaczorowski, R. 2020. *Otton Mieczysław Żukowski (1867–1942) – życie i dzieło*. Pełpin: Wydawnictwo „Bernardinum”.

Kaczorowski, R. 2022. Dwie zachowane msze ks. Jana Żukowskiego (1870–1911) w kontekście wybranych zagadnień muzycznych i semantycznych. *Studia Gdańskie*, 50, 119-135.

Aneks

Adoro Te devote

Adoro Te devote, latens Deitas,
 quae sub his figuris vere latitas.
 Tibi se cor meum totum subjicit,
 Quia Te contemplans totum deficit.

Pie pellicane, Jesu Domine,
 me immundum munda Tuo sanguine.
 Cuius una stilla salvum facere
 totum mundum quid ab omni scelere.

Jesu, quem velatum nunc aspicio.
 Oro fiat illud, quod tam sitio;
 Ut Te revelata cernens facie,
 visu sim beatus Tuae gloriae. Amen.

Matko pomocy nieustającej

Matko pomocy nieustającej,
 spojrzij z wyżyny na dziecię Twe,
 co z najbiedniejszej płaczu doliny
 do Ciebie, Matko, modły swe śle.

Matko pomocy nieustającej,
 popatrz, jak chwiejną łódka jest ma,
 jak w biednej duszy burza szaleje
 i jak do oczu ciśnie się łza.

Matko pomocy nieustającej,
 racz Twemu słudze tę łaskę dać;
 by ból i krzyże nieść zawsze cicho
 i w łasce Twojej do zgonu trwać.

Modlitwa do Boga-Rodzicy (sł. Juliusz Słowacki)

Boga Rodzico Dziewico!
Usłysz nas Matko Boża!
To ojców naszych śpiew,
wolności błyska zorza!
Wolności bije dzwon!
Boga Rodzico!
Wolnego ludu krew
zanieś przed Boga tron.
Boga Rodzico Dziewico!
Usłysz nas, Matko Boża!
Usłysz nas!

O Chryste

O Chryste, zwróć Twą bolesną głowę w cierniowej koronie,
ku duszy biednej, nieszczęsnej, co w wirze życia już tonie.
Zwróć wzrok Twój z świata górnego u tej łez pełnej dolinie,
i jasny promień rzuć wiary w ciemność mej duszy, bo ginie.

Świat straszny, zdrad pełen, fałszu, brudu, gdzie pozór jest czysty
u stóp Twych dusza ma błaga, zmiłuj się, ratuj, o Chryste!
Wokoło pustka, zwątpienie, lecz coś do Ciebie mnie zbliża,
i światła zebrze, o Panie, u Twego korząc się krzyża.

Ratuj Maryo

Ratuj Maryo, Niepokalana,
nasza modlitwa do Ciebie leci,
Matko, Tyś nasza dobra, kochana,
Twoje my dzieci.

Ratuj Maryo, pełna litości,
nie daj nam paść pod krzyża ciężarem,
niech serca nasze płoną z miłością
świętym pożarem.

Ratuj Maryo!